

Siyasi Coğrafya Açısından Türkiye'nin Sınır Güvenliği: Batı Kara Sınırları

Ercan KAZEL¹
Mehmet BAYARTAN²

Gönderim Tarihi: 21.04.2021

Yayın Tarihi: 31.05.2021

Öz

Türkiye'nin sahip olduğu siyasi coğrafya özellikleri ve içerisinde bulunduğu jeopolitik durum, sınır güvenliği ile yakından ilişkilidir. Bu çalışmada Avrupa Birliği'nin güneydoğu sınırlarında ve Asya bağlantısında çok önemli bir konumda yer alan Türkiye'nin batı kara sınırları, sınır güvenlik problemleri açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Türkiye ve batı kara sınırlarıyla ilgili oluşturulan çeşitli haritalar kullanılmış, arazi çalışmalarıyla yerinde gözlemler yapılmış ve elde edilen verilerin sınır güvenliği ile ilişkisi ortaya konmuştur. Türkiye'nin güney sınırında bulunan ülkelerde yaşanan savaşlarda mağdur olan mülteciler genellikle Türkiye'ye ve oradan Avrupa'ya yönelmektedir. Bu durum göç alan ülkelerde nüfus değişimine neden olmakta ve aynı zamanda çeşitli insani, sosyal ve ekonomik sorunlara yol açmaktadır. Türkiye'nin batı kara sınırlarında yaşanan problemlerden biri olan mülteci sorununun yanında yasadışı ticaretle ilgili sorunlar da güvenlik açıklarından birisidir. Devletlerarasındaki ayrım sahaları olan sınırlarda cereyan eden sorunlar, Avrupa'nın sınır güvenliğinde Türkiye'nin güney sınırlarının önemini ve doğu-batı koridorunda Türkiye'nin batı sınırlarının rolünü ortaya koymaktadır. Avrupa Birliği'nin Yunanistan ve Bulgaristan tarafındaki sınırlarında güvenlik önlemleri alması, sorunları temelden çözmektedir. Çünkü coğrafyadaki karşılıklı ilgi ve nedensellik prensibinden hareketle, Türkiye'nin güney ve doğu sınırlarındaki güvenlik sorunları Avrupa'yı da etkilemesi bakımından dikkate değerdir. Bu çalışmada siyasi coğrafya özelliklerinin bir sonucu olarak Türkiye'nin sınır güvenliği, batı kara sınırlarında sınır güvenlik problemleri ve savunma politikaları konusunda araştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi coğrafya, Sınır, Sınır güvenliği, Güvenlik sorunları, Batı kara sınırları

Turkiye's Border Security in Terms of Political Geography: Western Land Frontiers

Abstract

The features of the political geography that Türkiye has and the geopolitical situation in which it is located are closely related to border security. In this study, the western land frontiers of Türkiye, which occupies a very important position on the southeastern borders of the European Union and on the Asian frontier, were evaluated in terms of border security problems. In the study, various maps created about Turkey and western land frontiers were used, observations were made with fields studies and the relationship of the data obtained with border security was revealed. Refugees who have been sufferer of wars in countries located on Türkiye's southern border usually head towards Türkiye and than to Europe. This situation causes population change in countries receiving migration and also leads to various human, social and economic problems. In addition to the refugee problem, which is one of the problems on Türkiye's western land frontiers, problems related to illegal trade are also one of the security

¹**Sorumlu Yazar:** Ercan Kazel, Doktora Programı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, ercankazel@hotmail.com , ORCID: 0000-0002-7827-6002

²Mehmet Bayartan, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Türkiye, bayartan@istanbul.edu.tr , ORCID: 0000-0001-5060-6711

weaknesses. Problems at the borders separating the states reveal the importance of Türkiye's southern borders in European border security and the role of Türkiye's western frontiers in the east-west corridor. Taking security measures of the European Union at the borders of Greece and Bulgaria does not fundamentally solve the problems. Because of the principle of mutual interest and causality in geography, security problems on Türkiye's Southern and eastern borders are also remarkable in terms of affecting Europe. In this study, as a result of the features of political geography, Türkiye's border security, border security problems at western land frontiers and defense policies were investigated.

Key Words: Political geography, Border, Border security, Security issues, Western land frontiers

Giriş

Siyasi coğrafya, yeryüzündeki siyasi bölgelerin dağılışını, buraların siyasi olarak neden önemli hale geldikleri veya neden gelişmedikleri hususunda etkili olan coğrafi faktörler ile bu faktörlerin mekân ölçeğinde karşılıklı ilişkilerini araştırmaktadır. Genel olarak dünyadaki siyasi bölgelerin dağılışı, siyasi coğrafya alanının temel unsurudur. Devletleri meydana getiren siyasi sınırlar da, insanların arzularına ve şartlara göre yaptıkları siyasi antlaşmalar neticesinde tespit edilmektedir. Münferit olarak sınırlar hakkında çeşitli yerlerde ihtilaflar bulunmasına rağmen bu ihtilafların bazı faydaları da mevcuttur. Çünkü bunlar esas itibariyle devletleri birbirinden ayıran kati hudutlara tekabül etmektedir (Göney, 1993:3). Siyasi coğrafya, Dünya'nın bütününde ya da yalnızca belli bölgesinde veya devletinde, fiziki ve beşeri olayların sebeplerini, sonuçlarını, dağılışlarını, aralarındaki bağlantıları inceleyip, devlet düzenini yürütme konusunda çeşitli görüş veya yaklaşım belirleyen bilim olarak tanımlanabilir (Özey, 2002:2). Coğrafyaya bakış, tarihi coğrafyada tarihi açıdan, İktisadi coğrafyada iktisadi açıdan ve siyasi coğrafyada da bu bakış siyasi açıdan olmaktadır. Ancak, tarihi, iktisadi ve siyasi konuların değerlendirmesinde olduğu gibi hangi açıdan bakılırsa bakılsın coğrafyanın doğasında olan coğrafi faktörler daima ağırlığını korumaktadır (Günel, 1997:41). Bir bakıma beşeri coğrafyanın bir kolu olan siyasi coğrafya, fiziki ve beşeri unsurlar dâhilinde mekânın etkisini belirleyen özellikleri ele almakta, devletlerin politikalarına, siyasi paktlara ve yaşanan mücadelelere etki eden coğrafi unsurları içerisinde barındırmaktadır. Siyasi coğrafya devletlerarası ilişkilerde öne çıkan siyasi konuları coğrafi amiller üzerinden irdelemektedir. Siyasi coğrafya devletlerarası ilişkileri anlayabilmek, siyasi mücadelelerde coğrafi etkileri ortaya çıkarmak, bölgede ve dünyada yaşanan siyasi olayları temellendirmek için gereklidir. Siyasi coğrafya, siyasi olayların coğrafi mevkii şartlarına bağlı olarak ortaya çıkan farklılıklarını, mekânın analiz edilmesiyle sonuca ulaştırmaktadır.

Siyasi coğrafya açısından bakıldığında devletleri birbirinden ayıran sınırlar, kendi özellikleriyle mücehhez bir yapı oluşturarak diğer devletlerden farklı bir bütünlükle ayırt edilebilir alanlar sunar. Her ne kadar küreselleşme olgusunun sınırları ortadan kaldırdığı iddia edilse de, dünyada son yıllarda yaşanan savaşlar, salgınlar ve diğer birçok olay, devletleri kendi sınırları içinde kalmaya ve kazanımlarını muhafaza etmeye daha fazla itmektedir. Bu da siyasi sınırların çoğu zaman korunması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ancak bazı zayıf devletler için yaşanan toprak kayıpları sınır muhafazasında aksi yönde ve daha karmaşık şekilde tezahür etmektedir. Türkiye'nin matematik ve özel konumuyla birlikte sahip olduğu tüm siyasi coğrafya özellikleri, Avrupa ve Asya kıtaları arasında doğu ve batı doğrultulu bir geçiş noktası oluşturması, Avrupa için adeta tampon bölge pozisyonunda yer alması, bir takım avantajlarla birlikte bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Türkiye'nin kara sınırı olarak sekiz ülkeye komşu olması ve kıtaların birbirine yaklaştığı merkezde yer alması gibi coğrafi mevkii hususiyetlerine bağlı olarak Türkiye'de siyasi sınırlar, birçok avantaja sahip olmakla birlikte özellikle güvenlik açısından olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Türkiye'nin, özellikle güneyinde ve doğusundaki devletlerde devam eden savaş ve yaşanan karışıklardan doğrudan etkilendiği ve bunun sonucunda terör,

kaçakçılık ve mülteci sorunu gibi birçok sınır güvenlik problemiyle karşı karşıya kaldığı gözlenmektedir. Siyasi coğrafya açısından bu etkilenmenin en önemli sebepleri Türkiye'nin bulunduğu coğrafi mevkii özellikleri, saha yapısı ve yer şekilleri olarak ele alınabilir.

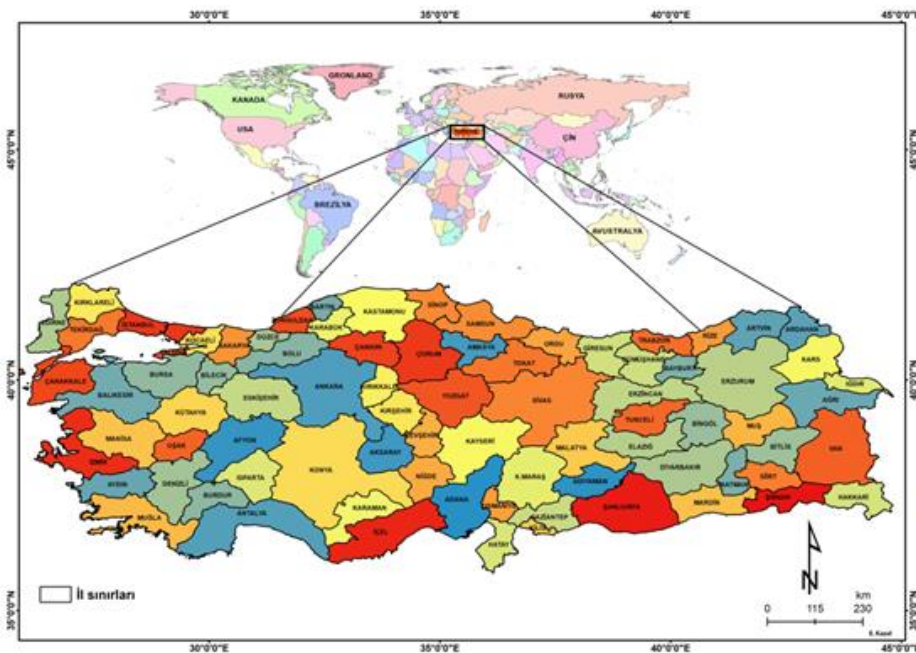
Siyasi coğrafya açısından Türkiye'nin özellikleri ve sınır güvenliği meselesi, birbiriyle ilişkili olarak ele alınacak ve batı kara sınırları üzerinden oluşturulacak bir konsept ile değerlendirmeler yapılacaktır. Türkiye, sahip olduğu siyasi coğrafya özellikleri ve bunun getirdiği avantajlar ile dikkati çekmektedir. Ancak siyasi coğrafya açısından sınırlarla ilgili yeterince çalışma yapılmamıştır. Bu araştırmayla literatürdeki bu eksiklik bir nebze olsun ortadan kaldırılmak istenmiştir.

1. Siyasi Coğrafya Açısından Türkiye

Dünyanın herhangi bir yerinde mevcut olan coğrafi potansiyeller ve meydana gelen siyasi, askeri, ekonomik ve sosyal olaylar, ülkelerin siyasi coğrafyasında belirleyici olmakta ve bazen de siyasi coğrafyada değişikliklere yol açmaktadır. İnsanlık tarihi boyunca özellikle uygun iklim şartlarının hüküm sürdüğü korunaklı coğrafi ortamlarda yerleşmeyle birlikte nüfus yoğunluğu oluşmuş ve birçok devlet kurulmuştur. İnsanlar coğrafi şartların uygun olduğu mekânları öncelikle seçmişlerdir. Bu mekânlardan birisi de ortak kültür bölgesinde yer alan Anadolu'dur.

İlkçağda, Anadolu'da hüküm süren her devletin idari olarak sınırlarının var olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda yapılan araştırmalarda örneğin, antik çağdaki bugünkü Türkiye sahasının üzerinde yer alan Pisidia, Bithynia, Lydia vb. devletlerinin sınırlarının mevcut olduğu görülebilir. Bu devlet sınırları, farklı kaynaklarda az çok değişik gösterilmişse de, her kaynakta bulunmaktadır. Bu sınırların belirlenmesinde coğrafi unsurlar belirgin olmuştur. Anadolu'ya Türklerin gelişinden sonra da aynı sistem devam etmiş ve sınırlar, iç-dış dinamiklerin etkisiyle evrilerek günümüze kadar ulaşmıştır (Gümüüşçü, 2010:11).

Hattiler, Hititler, Frigyalılar, Lidyalılar, İyonlar, Urartular, Traklar, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Devletleri, Anadolu'da egemenlik kuran önemli medeniyetlerdir. Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarının devamı olarak kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti ise, bahsi geçen sahada varlığını devam ettirmekte ve günümüzde de büyük avantajlara sahip bir ülke olarak dünya sahnesinde yerini almaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Türkiye ve Batı Kara Hudutlarının Matematik Konumu

Sekiz ülkeye sınırı bulunan Türkiye, sahip olduğu coğrafi konum, jeopolitik önem ve insanlara her bakımdan sunduğu alternatif avantajlar sayesinde medeniyetlerin bulunduğu, kaynaştığı ve yeri geldiğinde de bu avantajlara sahip olmak için mücadelelerin verildiği bir coğrafi ünedir. Türkiye, Avrupa ve Asya için bir kavşak noktası, deniz, kara, hava ve demir yolu açısından da sunduğu ulaşım çeşitliliği açısından önemli bir konumdur. Türkiye, verimli tarım arazileri, akarsu varlığı, enerji arz ve potansiyeli, kolay ulaşılabilir konumu, uygun iklimi ve tüm coğrafi avantajlarıyla, insanlar için her dönem egemenlik kurulmak istenen ve mücadelelere sahne olmuş stratejik bir saha olmuştur. Bu durum tesadüfi bir olay değil bilakis coğrafi özelliklerin getirdiği bir sonuçtur. Bu itibarla Anadolu, merkez olma özelliğini sahip olduğu stratejik konuma ve coğrafi özelliklere borçludur.

Türkiye günümüzde enerji arzının Avrupa'ya taşınmasında önemli bir geçiş koridoru oluşturmuş ve enerji aktarım hüviyetini kazanarak stratejik bir avantaja daha ulaşmıştır. Bunun yanında Orta Doğu ülkeleriyle olan yakınlığı ve kültürel bağları, Avrupa Birliği ülkeleriyle olan coğrafi yakınlığı, ulaşım çeşitliliği ve daha birçok coğrafi avantajı sayesinde bugün Türkiye, Dünya'da mühim bir sahadır.

Türkiye, coğrafi konumundan dolayı var olan avantajlarının yanında ayrıca, Orta Doğu'daki siyasi mücadelelerin sınırında yer almaktadır. Bölgede cereyan eden petrol sahalarına egemen olma çabaları ve gelecekte daha da artacağı öngörülen su azlığı sorunu dikkate değer konulardır. Türkiye, Batı'da ise özellikle Yunanistan ile kıta sahanlığı dâhil olmak üzere deniz ve hava sınırlarında problemler yaşamakta, Güneyde Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarının paylaşımındaki sorunlarla mücadele etmektedir. Orta Doğu'da yaşanan savaşlardan kaçan milyonlarca mültecinin sınırlarda oluşturduğu baskı ve ülke içinde oluşturduğu sosyal ve ekonomik konular ise ayrıca değerlendirilmesi gereken hususlardır. Dolayısıyla gerçekten de bu saha, avantajlarıyla birlikte dezavantajları da içerisinde barındıran bir mevkiye tekabül etmektedir. Bu bakımdan Türkiye'nin, gerek kendi içinde, gerekse de Güneyinde, Doğusunda ve Batısında yaşanan, gelecekte de devam etme ihtimali bulunan potansiyel tehlikelerle karşı karşıya olduğu gerçeği görülmektedir. Türkiye'nin stratejik olarak, özellikle ticari ilişkilerin istenen seviyede olmadığı sahalardan olan Afrika Ülkeleri, İslam Ülkeleri, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve Latin Amerika ülkeleri gibi yeni alternatif etkileşim sahalarını daha fazla kullanarak siyasi merkezini arttırması faydalı olacaktır.

2. Türkiye Sınırlarında Güvenlik Durumu

Türkiye bir yarımada ülkesidir. Türkiye gibi önemli bir konumda bulunan yarımada ülkelerinin güvenliği hem karada, hem denizde, hem de havada devam etmek durumundadır. Bu üç sahada güvenliği sağlamak gerçekten güç ve maliyetli bir vakiydir. Bu itibarla hem karada kara gücü, hem denizde deniz filoları, hem de havada hava gücü bakımından Türkiye'nin güvenliğini sağlaması icap etmektedir (Göney, 1993: 122). Ülke güvenliği açısından ilk karşılaşma sahaları ise sınırlardır. Sınır güvenliğinde terör, düzensiz göçmenler ve kaçakçılık faaliyetleri ana başlıkları oluşturmaktadır. Bu durum coğrafyanın zorunlu veya pratik olarak yönlendirdiği güzergâhlara karşılık gelen alanlarda tehlike arz eder. Türkiye bir geçiş ülkesi olması dolayısıyla bu duruma maruz kalan bir coğrafyada yer almaktadır. Türkiye, kıtalar arasında bulunup 8 ülkeye komşudur ve çeşitli hammaddeler ile enerji kaynak sahaları ve bunların tüketim sahaları arasında adeta bir koridor pozisyonundadır. Bu durum Türkiye sınırlarında güvenlik bağlamında hareketliliğe sebep olmaktadır. Bahsi geçen durum kara sınırlarında daha belirgindir. Kara sınırlarındaki güvenlik

uygulamaları üst seviyelerde iken, denizlerde bu durum nispeten daha stabildir. Bunun sebeplerinden birisi en güvenli sınırların deniz sınırları olmasıdır. Görüldüğü gibi coğrafi unsurlar ülkelerin sınır güvenliği bakımından olumlu ya da olumsuz anlamda belirleyici olmaktadır.

Devlet sınırları, ülkeler arasındaki idari alanları belli etmenin yanında, egemenlik alanlarının sınırsız olmadığını gösteren ve egemenlik yetkisini sınırlandıran coğrafi hatlardır. Herhangi bir devletin bölgesel olarak hangi güvenlik mimarisine sahip olacağını bulunduğu siyasi sınırlar belirlemektedir. Bu durum aynı zamanda sınırlara yönelik olarak ortaya çıkan baskıyla da ilişkilidir. İşte bu bakımdan devlet sınırları, ülke güvenliğinde ön cepheler olarak kabul edilmektedir. Devlet sınırları genellikle ülke güvenliği ve devlet hâkimiyetinin ayrılmaz parçalarıdır. Sınır güvenliğini sağlamak açısından uygulanan teknikler ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Ülkelerin bulunduğu ortam nedeniyle karşılaştıkları tehditler sınır güvenliği politikalarını doğrudan etkilemektedir. Ayrıca sınır güvenliği statik bir olgu olmadığı gibi sadece askeri bir mesele düzeyinde salt bir güvenlik konusu olarak da anlaşılmamalıdır (Yeşiltaş, 2015:11). Savaş ve iç karışıklığın olduğu bölgelere yakın tüm ülkeler için sınır güvenliği meselesi her zaman gündemdeki yerini korumaktadır. Sınır güvenliğinin riskler barındırdığı alanlarda sınırlar daha çok belirginleşmektedir. Devletlerin tehdit algılamaları ise, buldukları coğrafi ve siyasi şartlara göre değişim göstermektedir (Savaşeri, 2014: 56). Devlet, birey, toplum, ekonomi ve askeri bağlamda sınır güvenliği konusu farklı karakterlere sahip olmaktadır. Bu bağlamda ele alınabilecek ulusal güvenlik konusu, çeşitli terör faaliyetlerinin yurtiçine kadar sokulduğu, komşu devletlerle olan sınır ihlallerinin yaşanması ve sınırların geçirgenliğini önleme konularında faaliyetlerin yürütüldüğü bir mecrada seyretmektedir. Bu durum askeri tedbirleri beraberinde getirmiştir. Mültecilerin kaçak yollarla ülkeye girişi, çeşitli organize suç örgütlerinin insan kaçakçılığı yapması ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi konularda suistimale açık olduğundan tehlikeleri beraberinde getirmektedir. Sınır güvenliği açısından ekonomik bağlamda sınır kontrollerinin yetersiz uygulanması sonucunda insan ticareti, göçmen kaçakçılığı, silah, uyuşturucu, akaryakıt, sigara, tarihi eser kaçakçılığı gibi sosyal ve ekonomik boyutta çeşitli sorunlar doğmaktadır. Bu durum sadece ekonomi üzerinde değil ülkedeki toplumsal yapı içinde çeşitli tehditler barındırmaktadır. Sınır güvenliğinde oluşabilecek zaafılar, birçok noktada sınır aşan suçlara zemin hazırladığından, Türkiye dâhil olmak üzere uluslararası arenada çeşitli riskleri beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda stratejik bir konumda bulunan Türkiye'nin, sınır güvenliği konusunda geçmişten günümüze kadar yukarıda bahsi geçen çeşitli tehditlerle mücadele ettiği bilinmektedir. Türkiye'de Cumhuriyet sonrası misakı milli sınırlarında uygulanan korumacı tutum, günümüze yaklaştıkça Orta Doğu'da ve diğer hinterland bölgelerinde artan savaşlar ve karışıklıklardan dolayı üst seviyeye çıkarılmıştır.

Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili ve güney sınırları hariç yüksek dağ sıralarıyla fiziki olarak korunaklı bir ülkedir. Bu fiziki durum Türkiye'de coğrafi bir bütünlük oluşturmakla birlikte, ülkenin içerisinde bulunduğu stratejik yapıdan dolayı sınır güvenliğinde yeterli olmamaktadır. Sınır güvenliğindeki zayıflıklar ekseriyetle kara sınırlarından kaynaklanmaktadır. Esasında sınır güvenliğindeki belirleyici unsurlardan birisi, siyasi coğrafyanın önemli faktörlerinden olan saha yapısından kaynaklı olarak komşuların fazlalığı ve bulunduğu siyasi ortamdır. Dolayısıyla Türkiye, komşu ülke sayısı fazla ve sınır güvenliği çeşitliliğine sahip olan bir ülkedir.

Örneğin, Türkiye'nin Kasr-ı Şirin Anlaşması ile çizilen ve yaklaşık 380 senedir neredeyse aynı hatları koruyan (Küçük Ağrı Dağı civarındaki değişiklik gibi küçük değişiklikler hariç) en eski sınırı olan İran sınırı, genel hatlarıyla yükseltisi 3000 metreyi aşan su bölümü çizgisini takip eden dağların yoğunlaştığı bir bölgeden geçmektedir. Sınır bölgesinin coğrafi yapısı, burada sınır güvenliği ve alan hâkimiyetini zorlaştırırsa da sınırın siyasi istikrarında önemli bir rol oynamaktadır. Sınırın dağlık olması ve kontrolünün zor olması, doğal olarak beraberinde birtakım

yasadışı faaliyetlere de zemin hazırlamıştır. Her yıl tonlarca uyuşturucu madde ve on binlerce insan, Türkiye'ye bu bölgeden sokularak Avrupa ülkelerine taşınmaktadır. Ayrıca, sınır hem İran, hem de Türkiye'nin iç piyasasında tüketilen, başta akaryakıt olmak üzere, elektronik eşya, tekstil, gıda, tarımsal ilaç ve tek el ürünleri gibi çeşitli malların yasadışı ticaretine maruz kalmaktadır (Deniz, Doğu, 2008:1). Ancak son yıllarda İran sınırında alınan önlemlerle yukarıda bahsi geçen yoğun yasadışı faaliyetlerde bir miktar azalma meydana gelmiştir.

Türkiye, siyasi istikrarsızlıkların ve iç karışıklıkların yaşandığı güneyindeki ülkeler ile doğrudan temas halindedir. Suriye, Irak, Yemen gibi ülkelerde, kısaca Orta Doğu'da yaşanan problemlerin çoğunluğu Türkiye'de de hissedilmektedir. Çünkü Türkiye'nin güvenlik meselesi ve tehdit algılaması, sınırları dışından başlamak durumundadır. Gerek insani ve gerekse askeri bağlamda yapılan sınır ötesi operasyonlar ve sınırların kontrolü konusunda Türkiye son yıllarda harekât kabiliyetini artırmıştır. Orta Doğu dışında ayrıca Kafkaslar ve Balkanlar üzerinde de geçmişte ve günümüzde yaşanan karışıklıkların Türkiye için güvenlik açısından bağlayıcı olduğu bilinmektedir. Dağlık Karabağ konusunda Azerbaycan'ın başarılı bir netice alması ve bölgenin büyük bölümünü işgalden kurtararak kontrol etmesi ile Kafkaslarda güvenli bir alan oluşmuştur. Bu süreç sonunda Azerbaycan, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ve Türkiye arasında bir kara yolu bağlantısı oluşturulması konusunda anlaşmaya varılmış, böylelikle Türkiye'nin Orta Asya Türk Cumhuriyetleriyle arasında alternatif bir ulaşım ağı meydana gelmiştir. Bu yol da Türkiye'ye hem ekonomik hem de siyasi olarak önemli bir avantaj sağlayacaktır.

Türkiye bahse konu coğrafyalar üzerinde enerji üretim ve tüketim sahaları arasında adeta bir geçiş kuşağıdır. Enerji havzalarından çıkarılan ve pazara sunulan kaynakların boru hatları Türkiye üzerinden geçmektedir. Bu durum Türkiye'ye ayrı bir sorumluluk katarak, enerji nakil hatlarının güvenliğinde etkin rol almayı gerekli kılmaktadır. Dünyada sanayinin gelişmesine paralel olarak enerji kaynaklarına olan ihtiyacın da artması söz konusu olduğundan, enerjinin üretimi, nakli ve arzı önemli hale gelmiştir. Rusya, İran, Türk Cumhuriyetleri ve diğer enerji üretim ülkeleri ile AB ülkeleri arasında enerji koridoru olan Türkiye, enerji hatlarının güvenliği nispetinde siyasi olarak önemini artırmaktadır.

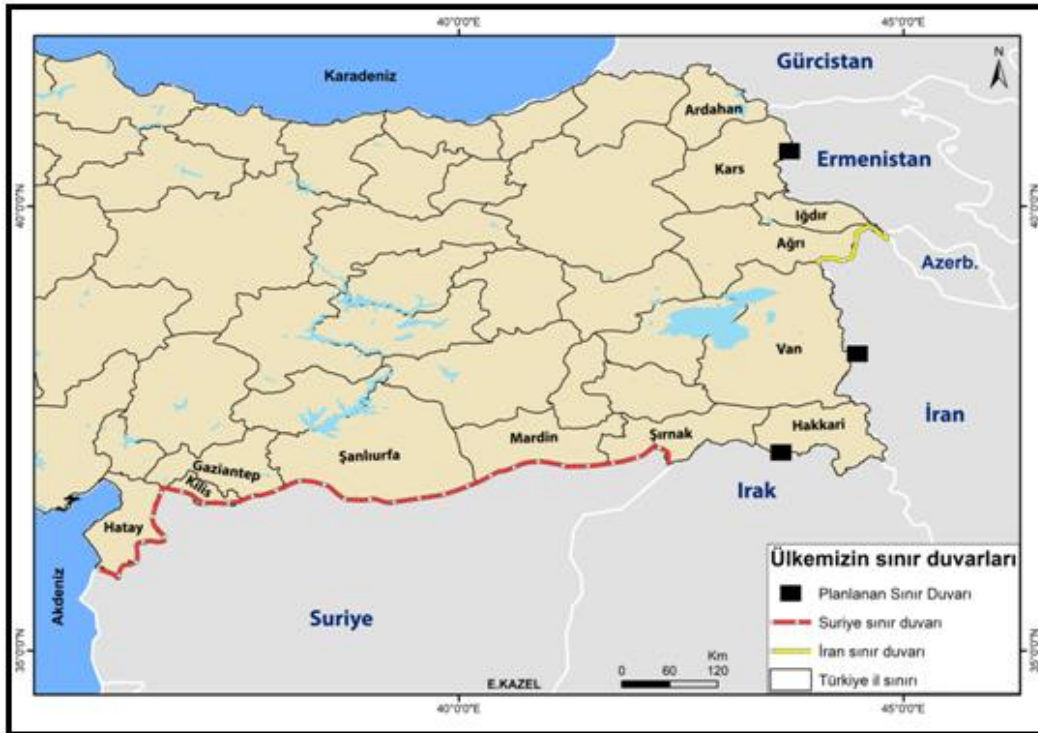
Türkiye'nin güney ülkeleri ve Kafkaslarla ilgili problemlerin yanında, denizlerle ilgili de problemler yaşadığı bilinmektedir. Özellikle Yunanistan ile kara sularının tespiti ile denizlerdeki ekonomik münhasır yararlanma lokasyonlarının tespiti konusunda yıllardır süren diplomatik sorunlar devam etmektedir. Ayrıca Yunanistan ile hava sahasında FIR hatlarının tespiti, Kıbrıs üzerinde oluşturulmaya çalışılan sorunlar, Batı Trakya'daki Türklerin sorunları, mülteci meselesi ve adaların silahlandırılması konularında Türkiye tarafından güvenli tutumun devamı amaçlanmaktadır. Özellikle günümüzde Doğu Akdeniz'de bulunan enerji kaynaklarının paylaşılmasında Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı siyasi durum, coğrafi bakımdan dikkatle incelenmeye değer bir konudur. Türkiye coğrafi avantajını kullanıp bu kapsamda Libya Devleti ile yeni bir kıyı anlaşması yaparak alternatif oluşturmuş ve ayrıca deniz filosuyla bölgede etkili bir rol oynamaya başlamıştır. Türkiye'nin sınır güvenliği açısından ele alınabilecek problemlerin çözüme kavuşturulması ve gerekli tedbirlerin alınması, uzun vadede ülke savunması için önemini korumaya devam etmektedir.

Türkiye, sınır güvenlik uygulamalarını resmi olarak İçişleri Bakanlığı üzerinden yürütmektedir. Bu kapsamda T.C. İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'a göre; "Türkiye'de sınır idaresinden sorumlu makam İçişleri Bakanlığıdır. İçişleri Bakanlığı bu sorumluluğu Kaymakamlar ve Valiler aracılığıyla yerine getirmektedir." Bu yetki genellikle Valiler ve Kaymakamlar ile Emniyet Birimleri ve Silahlı Kuvvetler üzerinden yürütülmektedir. Türkiye bu kapsamda sınır güvenliği için uyguladığı savunma politikalarında kara sınırları için

doğrudan Kara Kuvvetleri Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı aracılığıyla önlemler almaktadır. Hava sınırları için İçişleri Bakanlığı koordinesinde ve bağlı alt birimlerin katkısı ile önlemler alınmaktadır. Deniz sınırlarında Sahil Güvenlik Komutanlığı üzerinden çalışmalar yürütülürken, hudut kapılarında yolcu giriş çıkış işlemleriyle eşya giriş çıkış işlemleri için Emniyet Genel Müdürlüğü ve Ticaret Bakanlığı yetkisinde önlemler alınmaktadır. Milli İstihbarat Teşkilatı da (MİT) güvenlik için sınır ötesi operasyonlarda ve istihbarat toplamada yetki sahibidir. Tarım ve Orman Bakanlığı ise sınırlarda gıda güvenliği açısından sorumluluk sahibidir. Yukarıda da belirtildiği üzere tüm bu kontrollerde üst yetkili kurum T.C. İçişleri Bakanlığıdır. Bununla birlikte yetki karmaşasını önlemek için bazı sınır birliklerinin tek bir merkezde koordine edilmesi gündemdedir. Böylelikle güvenlik için eşgüdüm daha pratik hale gelecektir.

Türkiye'nin komşu ülkelerinde ve diğer Orta Doğu ülkelerinde devam eden siyasi istikrarsızlıklar, savaşlar, siyasi belirsizlikler ve farklı şekillerde ortaya çıkan terör, Türkiye sınırlarında iklimsel özellikler ve arazi özelliklerinin sınır denetimlerini zorlaştırması, sınırların güvenliğinde karşımıza çıkan ana problemler olarak ele alınabilir. Bu olumsuz koşulların etkisini güvenlik bağlamında en aza indirmek için çeşitli savunma politikaları üretilmiştir. Bunlardan en etkili teknolojik ürünlerle/üretimlerle birlikte sahada alınan önlemlerdir.

Özellikle Türkiye-Suriye sınırında yurda yasadışı geçişleri önlemek ve kaçakçılığa engel olmak amacıyla inşa edilen güvenlik duvarı, ülkenin güney hattı boyunca Hatay'dan Şırnak'a kadar yaklaşık 911 kilometrelik bir uzunluğa sahiptir. Bu duvarın Çin Seddi ve Meksika-ABD sınırından sonra dünyanın en uzun 3. duvarı olduğu bilinmektedir. Suriye'den sonra sırasıyla İran, Irak ve Ermenistan ile de sınır duvarları oluşturulma çalışmaları devam etmektedir. Tüm bu sınır düzenlemeleri ile Doğu-Batı, Asya-Avrupa arasındaki yasadışı geçişi engellemek açısından Türkiye, Dünya üzerinde önemli bir işleve sahip olmaktadır (Soyluk v.d.,2018:11). Türkiye'de Sınır Fiziki Güvenlik Sistemleri kapsamında yapımı tamamlanan Suriye sınırındaki duvarın dışında, zorlu bir coğrafyaya tekabül eden Ağrı-İran sınırında da 81 km'lik sınır duvarı 2020 Aralık ayında tamamlanmıştır (Şekil 2).

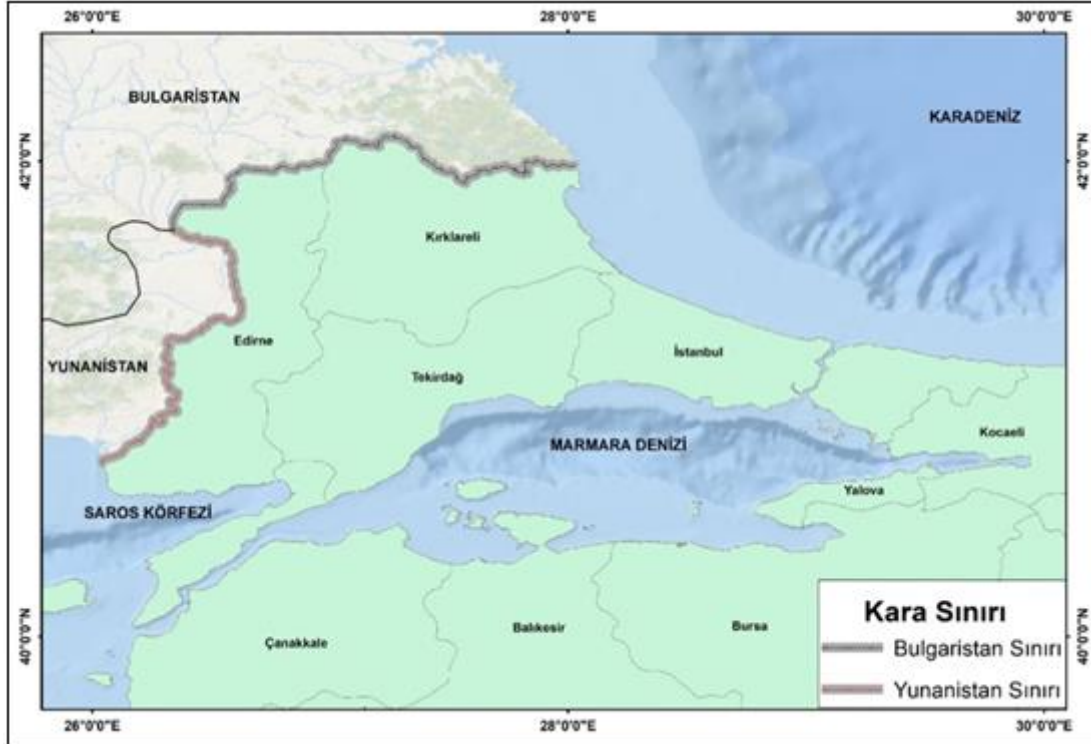

Şekil 2: Türkiye Sınırlarında Yapılan Sınır Duvarları

Türkiye’de son yıllarda askeri olarak ve sınır güvenliği açısından bir atılım sağlayan Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA), İnsansız Hava Araçları (İHA), radar köreltip İHA’ların hareket kabiliyetini rahatlatan ve radara yakalanmasını önleyen, askeri araçlara entegre edilmiş elektronik harp sistemi olan KORAL Sistemi, İHA’ların GPS olmayan ortamlarda da görev yapabildiği KERKES Projesi, HİSAR A olarak bilinen Hava Savunma Füze Sistemi, gibi daha birçok teknolojik imkanlar kullanılabilir hale getirilerek sınır güvenliğinde önemli aşamalar kat edilmiştir. Ayrıca sınırlarda uluslararası sensorlar, sabit ve mobil sensorlar, video kamera sistemleri, gece görüş sistemleri ve termal kameralar, komuta kontrol araçları, kablosuz haberleşme, mobil sistemli araçlar gibi ekipmanlar da kullanılmaktadır. Sınırlarda sabit ve taşınabilir modüler duvarlar, Taktik Tekerlekli Zırhlı Araçlar (TTZA), Kirpi Mayına Karşı Korumalı Araçlar (MKKA) ve TOMA araçlarıyla güvenlik önlemleri takviye edilmiştir. Modüler Geçici Üs Bölgesi (MGÜB) kurulması ve Mobil Keşif Gözetleme Sistemi’nin (MKGS) yaygınlaştırılması çerçevesinde Türkiye’de birçok üs bölgesine yönelik çalışmalar da tamamlanmıştır. Ayrıca Türkiye’de üretilen gözetleme balonları da, Türkiye’de iç güvenlik ve sınır güvenliğinin temininde önemli tekniklerdir. Böylelikle stratejik bir yarımadası ülkesi olan Türkiye’nin kara, hava ve denizlerde aldığı güvenlik önlemleri, bulunduğu konum ve coğrafi özelliklerinin bir gereği olarak karşımızda durmaktadır.

3. Türkiye’nin Batı Kara Hudutlarının Konumu ve Özellikleri

Türkiye’nin batı kara sınırları, $26^{\circ} 02'.03''$ ve $28^{\circ} 01'.46''$ Doğu boylamları, $40^{\circ} 43'.47''$ ve $41^{\circ} 58'.58''$ Kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. Batı kara sınır bölgesi Kırklareli ile Edirne illerini kapsamaktadır. Edirne ilinin Yunanistan ve Bulgaristan ile sınırı bulunurken, Kırklareli’nin ise sadece Bulgaristan’a sınırı vardır. Edirne ilinin Yunanistan ile yaklaşık 212 km, Bulgaristan ile de yaklaşık 81 km sınır uzunluğu bulunmaktadır. Kırklareli ili ise Bulgaristan ile 156 km uzunlukta sınıra sahiptir. Yunanistan ile Türkiye arasında toplam 212 km, Bulgaristan ile de toplam sınır uzunluğu 269 km’dir (Şekil 3).

Şekil 3: Türkiye Batı Kara Sınırı ve İller

Batı kara sınırlarında ana hatlarıyla güneydeki Saroz Körfezinden kuzeye doğru Karadeniz'e kadar olan alanda belirli doğal oluşum ve yerleşmeler bulunmaktadır. Güneyde Saroz Körfezinden itibaren başlayan ve Meriç Nehrinin oluşturduğu Yunanistan sınırından kuzeye doğru belirgin doğal oluşum ve yerleşmelere örnek olarak Dalyan Gölü, Edirne'nin ilçelerinden Enez, Gala Gölü Milli Parkı, Yenikarpuzlu yerleşmesi, İpsala İlçesi, Subaşı yerleşmesi, Serem, Elçili, Üyükütatar bulunmaktadır. Sonrasında Meriç'in batıya doğru olan kıvrımında Tunca Nehri, Bosna, Karaağaç, Edirne İl Merkezi, Yenikadın yerleşmesi yer almaktadır. Sınırdaki Kapıkule, Budakdoğanca, sonrasında kuzeye doğru kıvrılan sınır hattındaki uzunca boşluğun ardından Büyükmışılce, Tunca Nehri havzası, Saksagan, Hüseyinpınar, Uzunbayır ve sınırın hemen yakınında Hamzabeyli (sınıra uzaklık 2 km) dikkati çeker. Bulgaristan sınırına paralel olarak Kalkansöğüt yerleşmesi bulunmaktadır. Yıldız dağlarının eteklerine doğru devam eden sınır hattında yerleşme azalmaktadır. Buralarda daha çok orman örtüsü ve yüksek tepeler dikkati çeker. Sınırın bu bölümünde Malkoçlar, Ahlatlı, sınıra kuş uçuşu 1200 metre mesafede olan Şükrüpaşa köyü, Armutveren bulunmaktadır. Bulgaristan ve Türkiye sınırını Karadeniz'e kadar oluşturan Mutlu Dere havzası, İncesirt köyü, Yiğitbaşı, Karacadağ, Sislioba ve Karadeniz kıyısında sınıra en yakın yerleşme olarak Beğendik yerleşmeleri bulunmaktadır. Sınırın karşısındaki Bulgaristan tarafında Rezova yerleşmesi de Beğendik gibi Karadeniz kıyısında yer almaktadır. Mutlu Derenin denize döküldüğü alanlarda yükselti azalmakta ve ovalık alanlar dikkati çekmektedir. Bahsi geçen sınır boyları ve sınır bölgeleri içerisinde kalan araştırma sahası Avrupa ile adeta bir tampon bölge pozisyonundadır. Batı kara hudutlarının, hem son yıllardaki savaşlardan kaçan düzensiz göçmenlerin hem de enerji nakil hatlarının Avrupa'ya geçiş sahasında olması bu hudutların önemini artırmıştır. Bölge aynı zamanda tarihte birçok devletin egemenliğinde bulunmuş ve günümüzde de kritik önemini devam ettirmektedir.

Bölgenin sahip olduğu fiziki coğrafya özelliklerinden ve konumundan kaynaklı birçok sorun ortaya çıkmasının yanısıra, beraberinde birçok avantaj da bulunmaktadır. Mevcut fiziki coğrafya şartları içerisinde, Meriç ve kollarının taşımış olduğu sedimentlerin ya da alüvyal malzemenin, özellikle eğimin azaldığı alanlarda birikmesi ve Saroz Körfezi'nde delta oluşturması sonucunda Enez ve yakın çevresinde ekolojik ve tarımsal faaliyetler gelişmiştir. Buna karşılık doğal sınır hattı olması dolayısıyla Meriç Nehri tarafında taşınan sedimentlerin akarsuyun talveg hattının değişmesine ya da yatak değişimine sebep olduğundan sınır hattındaki değişimler Yunanistan-Türkiye arasında politik sorunlar meydana getirebilmektedir. Ortaya çıkan sorunlardan biri de genel hatları ile sulama, içme suyu ve kuraklık sorununu çözmeye yönelik olarak özellikle Bulgaristan sınırları içinde kurulan barajların yağışlı zamanlarda taşkın ve yağışın az olduğu zamanlarda kuraklık problemlerine yol açmasıdır. Son yıllarda ortaya çıkan yağış sıklığı ve şiddetinde meydana gelen değişimler, bölgeye düşen yıllık-aylık yağış miktarının azalmasına veya farklılaşmasına neden olmuştur. Bu nedenlerden ötürü belli dönemlerde barajlarda artan doluluk miktarının maksimum seviyeye ulaşması, suların salınmasına neden olmaktadır. Bırakılan bu su miktarının özellikle Meriç ve kolları tarafından akarsu yatak kapasitelerinin ve taşıma miktarlarının üzerine çıkması, özellikle Türkiye sınırları içinde Edirne İl'inde meydana gelen taşkın felaketleri ile bölgeyi karşı karşıya bırakmıştır. Bu taşkınların son yıllarda gittikçe artması ile birlikte gerek ölümlü gerekse yaralanma ile sonuçlanan maddi ve manevi hasarlar, yerleşmelerde ve arazide ortaya çıkan olumsuz sonuçlar meydana getirmiştir. Çalışma sahasının Asya ve Orta Doğu üzerinden Avrupa'ya geçiş için bir köprü konumu üstlenmesi bölgeden çok fazla kaçak geçişlerin oluşmasına da neden olmaktadır. Sahanın jeomorfolojik açıdan bir ova

konumunda olması, Meriç ve Ergene Nehirlerinin taban seviyesine ulaşmış olması, insan geçişlerinin zorlanmadan yapılmasını kolaylaştırmıştır. Bu kapsamda batı kara sınırları, genel hatları ile fiziki coğrafya özellikleri açısından uygun ancak güvenlik açısından savunmasız koşullar sunar.

4. Türkiye'nin Batı Kara Hudutlarında Güvenlik Durumu

Araştırma alanı içerisinde yer alan Türkiye'nin batısındaki Trakya bölgesinin, düzenli ordular karşısında savunulması tarih boyunca hep zor olmuştur. Trakya'nın genellikle ovalık olan coğrafi özelliklerinden dolayı nitelik ve nicelik olarak Türkiye'de güçlü olan Birinci Ordu, bu bölgede konuşlandırılmış ve tüm bölgenin yanında Boğazların korumasıyla da görevlendirilmiştir (Aydın, 1999: 165). Her ne kadar geçmişte olduğu gibi coğrafya tek başına belirleyici olmasa da, günümüzdeki teknolojik gelişmelere rağmen dağların, ovaların, akarsuların, göllerin, denizlerin, iklimin, kısaca tüm coğrafi amillerin sınır güvenliği ile olan ilişkisi devam etmektedir. Ovalık alanlardan geçirilen sınırlar mevcuttur ve buralar barış zamanında probleme neden olmazken olası savaş zamanlarında korunması güç alanlar olabilmektedir. Ovalık düz bir ülkenin savunması ile dağlık bir devletin veya izole bir ada devletin savunması farklıdır. Ovalık alanların savunulması daha zordur. Araştırma alanı da, Bulgaristan-Türkiye arasında Karadeniz'e yakın Istranca Dağları dışında geniş bir ova, düz ve dalgalı bir arazi yapısına sahiptir ve Meriç'in bazı geniş ve derin alanları dışında bu kapsamda değerlendirilebilir.

Bölgede, tarihte yaşanan 93 Harbi (1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı) ile Rusya, İstanbul Yeşilköy'e kadar ilerlemiştir. Bu savaş sonucunda yapılan Ayastefanos Anlaşmasının ağır koşullarına karşılık yapılan diğer anlaşmalarla Osmanlı Devleti Balkanlardaki varlığını bir süre daha devam ettirmiştir. Buna mukabil Osmanlı Devletini hazırlıksız yakalayan 1. ve 2. Balkan savaşlarında Trakya sınırlarının kolay aşılabilir olması sınır değişikliklerini beraberinde getirmiştir. 1.Balkan savaşında birleşen Balkan ülkeleri ittifakına karşı Osmanlı Devleti savaşı kaybetmiş, Bulgaristan Çatalca'ya kadar ilerlemiştir. Böylelikle Osmanlı Devleti Edirne ve Kırklareli dâhil topraklarının bazı bölümlerini kaybetmiştir. Bu savaşın nihayetinde Balkanlar üzerinden Anadolu üzerine kitlesel göç hareketleri gerçekleşmiş ve devamında da Balkanlarda Türk Azınlığı Sorunu vuku bulmaya başlamıştır. Günümüzde Batı Trakya Türklerinin yaşadığı sorunlar da geçmişteki bu savaşlarla ortaya çıkmıştır. 2.Balkan savaşında ise Bulgaristan'ın 1.Balkan savaşında fazla toprak aldığını düşünen Yunanistan, Sırbistan, Romanya, Arnavutluk, Karadağ gibi ülkeler Bulgaristan'a savaş ilan etmiştir. Bu dönemde devletlerarasındaki karışıklığı gören Osmanlı Devleti, 1.Balkan savaşında kaybettiği Edirne ve Kırklareli'ni geri almış ve daha önce oluşturulan Midye-Enez sınır hattını ileri taşımıştır. Dolayısıyla devletler için sınırların belirlenmesi ve sınırlardaki güvenliğin tesisi her dönemde zorlu ve önemli bir unsur olmuştur. Trakya sınır bölgesinde geçmişte yaşanan savaşların büyük bölümü bu sınırların daha çok korunaklı hale getirilmesi için referans sunmaktadır. Bu kapsamda günümüzde Türkiye'nin batı kara sınır boylarında alınan önlemlerin yanında Tekirdağ Çorlu dâhil sınırın iç kesimlerine kadar askeri kontrol noktaları bulunmaktadır.

Türkiye ve Bulgaristan arasında 1947'de bir sınır alanına duvar örülüp, 1989'da yıkılmıştır. Türkiye ve Yunanistan arasında ise 2011 yılında bazı bölgelere sınır duvarı örülmüştür (Soyluk v.d.2018:4). Hali hazırda AB desteğiyle Yunanistan, Türkiye sınırında dikenli tel duvar örme çalışmalarına devam etmektedir. Dolayısıyla Avrupa açısından adeta suni bariyer olarak değerlendirilen Türkiye'nin batı hudutları, Orta Doğuda yaşanan savaşlardan ve mülteci akınlarından dolayı Avrupa için günümüzde de önemini artırarak devam ettirmektedir. Avrupa'nın güvenliği esasında Türkiye'nin güney ve doğu hudutlarından başlar. Çünkü Anadolu, tüm sınırlarıyla Avrupa için adeta bir fay hattı mahiyetindedir. Bu kapsamda bir bütün olarak

değerlendirildiğinde coğrafi gerçeklikten hareketle Türkiye sınırlarının güvenli olması Avrupa sınırlarının güvenliği için de bağlayıcı ön koşullardandır.

Türkiye'nin batı kara sınırlarındaki iki komşu ülkeden biri olan Yunanistan ile bazı temel coğrafi ve siyasi sorunları bulunmaktadır. Özellikle kara sularının tespiti ile denizlerdeki ekonomik münhasır yararlanma lokasyonlarının tespiti konusunda yıllardır süren sorunlar, hava sahasında FIR hatlarının tespiti, Kıbrıs üzerinde oluşturulmaya çalışılan sorunlar, Batı Trakya'daki Türklerin süregelen sorunları, mülteci meselesi ve adaların silahlandırılması ile Doğu Akdeniz'de tespit edilen enerji kaynaklarının paylaşılması, bu sorunların en önemlileridir. Bahsi geçen bu sorunların temelinde coğrafi şartlar yatmaktadır.

Siyasi coğrafyanın beşeri mevkii şartları açısından değerlendirildiğinde Türkiye'nin yakın komşuluğu ve kültürel bağları bulunan Yunanistan'da bulunan Batı Trakya Türklerinin uluslararası antlaşmalara dayanan hakları, yıllardır Yunanistan tarafından engellenmektedir.

Yunanistan, Batı Trakya Müslüman Türklerinin kazandığı kolektif hakları ve özerklikleri bireysel haklara indirgemeye çalışmakta, dini ve siyasi temsil, eğitim ve etnik kimlik gibi konularda hareket alanlarını daraltmaktadır. Lozan Barış Antlaşması'na rağmen Türk azınlığın haklarını ihlal etmeye devam eden Yunanistan Devleti, Türk Azınlığı kavramının Lozan'da yer almadığını iddia etmekte ve Batı Trakya Türklerinin etnik kimliğini inkâr etmektedir (Yılmaz, 2019:2). Günümüzde Batı Trakya Türklerinin yaşadığı en temel üç sorun, ekonomik, toplumsal ve kişi hak ve özgürlüklerine dayalı olarak ele alınabilir. Bu sorunların çözülmesi ise Yunanistan Hükümetinin uluslararası anlaşmalar çerçevesinde kendisine yüklenen asli sorumlulukları yerine getirmesiyle gerçekleşecektir.

Türkiye'nin sınır ve sınır bölgelerine bakıldığında kara sınır bölgeleri dışında kalıp ayrıca önem arz eden kıyı (deniz) ve hava sınırlarının da ülkeler arasındaki ilişkileri etkilediği görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'nin Yunanistan ile denizlerde ve havada yaşadığı problemlerin büyük bölümü kara sularının ve hava sınırlarının nereye kadar uzandığı ve kullanımı ile ilgilidir. Elbette sınır sadece kara üzerinde, havada ve denizde insanlarca belirlenmiş simge ve işaretlerden müteşekkil değil, aynı zamanda bir bölge ve güvenlik meselesi olarak deniz altı, toprak altı ve atmosfer içerisinde devletlerin emniyetine ve ekonomisine etki eden unsurlar ihtiva etmektedir. Çünkü deniz sınırı ülkelerin mineral ve biyolojik kaynaklarında münhasır haklar tesis ederken, hava sınırları da gelişen havacılık ve uzay çalışmalarında devletleri etkileyen roller oynamaktadır. Bu durumun örneği yukarıda da belirtildiği gibi Yunanistan ile Türkiye'nin yaşadığı FIR hattı sorunu, kara sularının sınırı ve Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarının paylaşım sorunuyla ilişkilendirilebilir. Her ne kadar Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi bu durumlarda geçerli olsa da devletlere ve bölgelere göre değişen uygulamaların varlığı ile bu kurallar çoğu zaman uygulanmamaktadır. Ancak uluslararası sözleşmelere göre hava (dikey 62 mil, yatay 12 mil) ve deniz (genellikle 6 veya 12 mil) hatlarında ortaya çıkan sorunların çözümü genellikle bu uluslararası sözleşme ve bölgesel uygulama farklılıklarına bağlı olarak ülkeler tarafından sağlanmaktadır.

Türkiye'nin batı kara sınırlarındaki iki komşu ülkeden bir diğeri olan Bulgaristan ile de genellikle mülteciler konusunda ve bazı barajların kontrol edilmemesi sonucu yaşanan akarsu taşkınları konusunda sorunlar yaşanabilmektedir. Bazı kurak yaz aylarında da baraj sularını tamamen tutan Bulgaristan, Türkiye tarafındaki tarımsal sulamada yetersizlik yaşanmasına neden olmaktadır. Bu da iki devlet arasında sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Ayrıca değinilmesi gereken bir diğer mesele ise Bulgaristan'ın güvenlik gerekçesiyle 1995'ten sonra sınıra sıfır noktadaki birçok yerleşmeyi 5 km içeri taşımasıdır. Bu adım Bulgaristan tarafından güvenlik gerekçesiyle alınan bir

önlem olarak ifade edilebilir. Hâlihazırda Bulgaristan tarafındaki sınırın bölgelerinde güvenlik gerekçesiyle mültecilerle ilgili yoğun önlemler alınmaktadır.

Genel olarak bakıldığında batı kara sınırlarında cereyan eden mülteci meselesi, kaçakçılık, taşkınlar ve Batı Trakya Türkleriyle ilgili problemlerde ülkeler arası müzakereler devam etse de, çözüm noktasında istenen seviyeye ulaşılammıştır.

Bahsi geçen sorunlardan olan kaçakçılıkla ilgili bazı alanlarda da henüz ciddi bir çözüm hayata geçirilememiştir. Özellikle Pakistan ve Afganistan gibi ülkelerde üretilen uyuşturucu maddelerin Karadeniz'in kuzeyinde Ukrayna üzerinden üç ayrı rota ile ve ayrıca Türkiye üzerinden Balkanlar ve Akdeniz rotası ile Avrupa'ya ulaştırıldığı T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporlarından anlaşılmaktadır. Balkan rotası genellikle Türkiye'nin batı kara sınırlarına tekabül eden güzergâhlara karşılık gelmektedir.

Türkiye'nin batı kara sınırlarında yaşanan güvenlik problemlerine karşılık hem AB üyesi Yunanistan ve Bulgaristan tarafından hem de Türkiye tarafından çeşitli önlemler alınmaktadır. Avrupa Entegre Sınır Yönetimi çerçevesinde ortaya konulan uygulamalar yeterli olmamakla birlikte, Avrupa için daha öngörülebilir tedbirler sunar. Avrupa Birliği tarafından desteklenen, Yunanistan ve Bulgaristan'ın Türkiye sınırlarına yapılan tel örgüler (Fotoğraf 1), gözlem noktaları, görüntü alma noktaları ve diğer tüm önlemlerin yanında Türkiye tarafında da çeşitli önlemler alınmaktadır. Bu kapsamda dikenli tel örgüler (Fotoğraf 1), askeri gözlem noktaları (Fotoğraf 2), devriye yolları ile gözlem noktaları, İHA'larla yapılan gözlemler ve bunun sonucunda güvenlik problemlerine yol açacak unsurları tespit ve imha söz konusudur.

Türkiye-AB sınırlarının güvenlik kapasitesini artırmak için Mobil Gözetleme Araçları Tedarik Projesi kapsamında milli olarak üretimi yapılan ve 2019-2020 yıllarında Kara Kuvvetleri Komutanlığına teslimi yapılan, sadece batı kara sınırlarının (Yunanistan-Bulgaristan) güvenliği için tasarlanmış olan 57 adet ATEŞ Zırhlı Keşif Gözetleme Araçları (Mobil Sınır Güvenlik Sistemi) (Fotoğraf 3) batı kara sınırlarında hâlihazırda görev yapmaktadır.

ATEŞ Sisteminin araç üzeri sensörleri sayesinde gece ve gündüz olumsuz hava koşullarında askeri birliklerin kısa/orta/uzun menzilde mobil gözetleme ihtiyacının karşılanması sağlanmaktadır. Radar ile tespit edilen bir hedef ya da atış yeri tespit sistemi ile tespit edilen bir keskin nişancı atışı, sayısal harita üzerinde koordinatlarıyla belirlenerek termal kamera ile gözetlenebilmekte, takip altına alınabilmektedir. Bu araçlar ile 10 km'ye kadar insan tespiti, 40 km'ye kadar yakın uçuşların tespiti yapılmaktadır. ASELSAN ACAR Kara Gözetleme Radarı, ŞAHİNGÖZ-OD Elektro-Optik Sensör Sistemi, 9661 V/UHF Kara Telsiz Sistemi ve SEDA Atış Yeri Tespit Sistemi, araç üzerine entegre edilmiş olup, yine ASELSAN tarafından tasarlanan SECANS Güvenlik Yönetim Yazılımı ile tüm sensörlerin kontrolü ve bir arada çalışabilmesi sağlanmaktadır. Yani bu araçlarda bulunan keskin nişancı tespit sistemi ile araca doğru atılan süpersonik atışların tespiti, termal ve optik görüntü sistemi ile görüntü alma, güvenlik yazılımıyla tek operatörün uyumlu şekilde araçları kullanabildiği bir sistem bulunmaktadır. Bu teknolojiler ile sınır güvenliği bağlamında önemli aşamalar kat edilmiştir (<https://www.savunmasanayist.com/ates-mobil-sinir-guvenlik-sistemi>).

Fotoğraf 1:Türkiye Batı Kara Sınırları Tel Örgü ve Kamera Sistemi (Türkiye Tarafından Çekilmiştir).

Fotoğraf 2:Türkiye Batı Kara Sınırları Askeri Gözlem Noktalarından Bir Görünüm

Fotoğraf 3: ATEŞ Mobil Sınır Güvenlik Sisteminden Bir Görünüm
<https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fcdnuploads.aa.com>.) (Erişim Tarihi: 17.11.2020).

5. Türkiye'nin Batı Kara Hudutlarında Mülteci Meselesi ve Siyasi Bir Topluluk Olarak AB

Bilindiği gibi siyasi coğrafya, siyasi topluluklarla coğrafi özellikler arasındaki karşılıklı ilişkileri incelemenin yanında, siyasi toplulukların veya devletlerin gelişme ve gerileme sebepleri hususunda incelemelerde bulunmaktadır. Bu kapsamda Türkiye, bulunduğu coğrafyadan dolayı önemi artan ve yakın bir siyasi topluluk olarak AB ile siyasi ilişkileri yoğun olan bir ülkedir. Bu önem sınırlara, sınır güvenliğine ve yaşanan mülteci meselesine de yansımaktadır.

Türkiye, sınırlarının tamamında olduğu gibi batı kara sınırlarında da etkin güvenlik uygulamalarını hayata geçirmektedir. Türkiye'yi de ilgilendiren AB Entegre Sınır Yönetimi, AB'nin genişlemesine karşı geliştirdiği bir güvenlik refleksi olarak ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda Türkiye'nin batı sınır güvenliği mimarisinde temel motivasyon AB uyum sürecidir. Bununla birlikte, Türkiye'nin tarihsel algılamaları ve coğrafi konumundan kaynaklanan kendine has bir güvenlik kültürü bulunmaktadır. Bu bağlamda, söz konusu kültür Türkiye'nin teröre odaklanan iç güvenlik yaklaşımını da yansıtmaktadır. Bu açıdan bakıldığında terör sorunu, Türkiye'nin sınır güvenlik gündeminin en önemli başlığı olmuştur. Bu noktada sınır güvenliği algılaması açısından AB ve Türkiye'nin farklı hassasiyetleri olduğunu söylemek gerekmektedir (Savaşeri,2014:62).

Entegre Sınır Yönetimi Modeliyle, yasal ticaretin kolaylaştırılması ve kişilerin seyahat özgürlüğü hakkını hukuka uygun olarak kullanması bakımından olabildiğince açık ve şeffaf sınırlara, öte yandan yasadışı sınır geçişleri ve yasal olmayan ticaret usullerine karşı güvenli ve iyi kontrol edilen sınırlara ulaşmak hedeflenmektedir (Akman ve Kılıç, 2010:1).

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, ortak ekonomik politikalar gerçekleştirmek amacıyla başlayıp gittikçe siyasi bir oluşuma doğru giden Avrupa Birliği'nin günümüzde yüz yüze kaldığı en önemli sorunlardan bir tanesi de Birlik topraklarına dışarıdan yönelen mülteci göçüdür (Güleç, 2015:1).

Türkiye'nin batı kara sınırlarını ilgilendirmesi bakımından AB son yıllarda Orta Doğu'da yaşanan savaşlardan dolayı bazı siyasi ve ekonomik manevralar yapmaya başlamıştır. Bu uygulamalar, düzensiz göçmenleri AB sınırlarından uzakta tutmak adına sınır kontrollerini dışsallaştırma ile yapılan ikili antlaşmalar, genişleme ve arabulucu bir enstrüman olan Avrupa Komşuluk Politikası

gibi politikalarla birlikte uygulanan vize politikaları, geri kabul antlaşması ve güvenli üçüncü ülke gibi “uzaktan kontrol” teknikleridir. Esasında AB’nin karşılaştığı tek sorun düzensiz göçün önlenmesi değildir. Aynı zamanda göçmenlerin topluma entegre edilmesi de göç sorununun bir başka boyutu olarak AB’nin karşısına çıkmaktadır (Savaşeri, 2014:103). Türkiye’nin içerisinde bulunduğu siyasi şartlar ve coğrafi konum özellikleri devletlerarasında belirleyici olmaktadır. Bunlardan birisi de mülteci meselesidir. AB’nin Türkiye ile yaptığı ve 2016 yılında yürürlüğe giren Geri Kabul Anlaşması, kaçak yollarla Yunanistan’a geçen göçmenlerin Türkiye’ye iadesini ve karşılığında Türkiye’de bulunan bir göçmeni kabul etmesini öngörmekte ve ayrıca Türkiye’ye özellikle Suriyeli göçmenlere harcanmak üzere belli bir miktar ödemeyi öngörüyordu. Yardımların ve geri kabul anlaşmasının AB tarafından yerine getirildiği pek söylenmese de mutabakata sadık kalan Türkiye’nin uyguladığı politikalar ile Avrupa’ya yönelen düzensiz göçmenlerin oranı 2016’dan itibaren iki-üç yıl içerisinde yüzde doksan oranında azalmıştır. Ancak mülteci yoğunluğu Türkiye’de nüfus artışı yanında çeşitli sosyal ve ekonomik değişimleri de beraberinde getirmiştir. Türkiye’de sınırlar üzerinden ortaya çıkan mülteci baskısı, hedef ülke ve geçiş ülkesi olarak ele alınan Türkiye’nin batı kara sınırları üzerinden Yunanistan ve Bulgaristan’ı da ilgilendirmektedir. Dolayısıyla Avrupa için mülteciler ve yasadışı ticaret açısından sınır güvenliğinin Türkiye’nin güney ve doğu sınırlarından başladığı ve batı sınırlarıyla devam eden bir karşılıklı ilgi ile neden sonuç ilişkisi olarak ele alındığı sonucuna varılabilir. Yunanistan mülteciler için çeşitli önlemler alarak sınırlardaki tampon bölgelerde göçmenleri tutmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda kontrol altında olmayan Meriç kıyılarından bazı bölümlere dikenli tel çekilmiştir. Örneğin Yunanistan’ın Ferres bölgesinde insanları sağır edecek güce sahip 2 adet Uzun Menzilli Aktif Akustik Uyarıcı sistemi kurulmuş ve sığınmacı karşıtı bir önlem daha alınmıştır. Yunanistan bu ve benzeri uygulamalarla push back (geri itme) politikası uygulamaktadır. Her ne kadar AB Ülkelerinin Dış Sınırlarının Yönetimi için Operasyonel İşbirliği Ajansı (Frontex) tarafından kabul edilmese de, geri itmeler Türk Sahil Güvenlik unsurlarınca tespit edilmektedir. Sonuçta Türkiye’nin her alanda istikrarı, sınırlarının güvenliği ve kaynak ülkelerdeki savaşların sonlanması siyasi ve coğrafi gerçeklikten dolayı Avrupa’yı da yakından ilgilendirmektedir. Bu noktada NATO tarafından yapılan “Avrupa’yı koruyan ülkelerden birisi de Türkiye’dir. Türkiye’nin Suriye ve Irak’a olan sınırı çerçevesinde yorum yapılmalıdır. Mesele sadece savunmaya dönük yatırımlarda harcanan para değil, coğrafya meselesidir. Türkiye’nin önemini anlamak isteyen haritaya bakabilir.” Şeklindeki açıklamalar, durumu resmetmektedir. Sonuç olarak sınırlarda yaşanan gelişmeler AB-Türkiye arasındaki ilişkileri belirleyen çok önemli bir parametre haline gelmiştir.

Esasında mültecilerle ilgili yürürlükte olan anlaşmalar açıktır. Örneğin Cenevre Sözleşmesi ve yaklaşık on temel uluslar arası hukuk kuralları ile mülteciler hakkında işlem yapılması gerekmektedir. Bu kurallara göre mülteciler bir ülkenin toprağına girdikten sonra uluslar arası hukuk geçerli olmaktadır. Bu kapsamda değerlendirilebilecek bir anlaşma da AB ile Türkiye arasında yapılan geri kabul anlaşmasıdır. Anlaşmaya göre denizlerden geçenleri Türkiye’ye iade etme kuralı kara sınırları için geçerli değildir. Bu durumdan dolayı mülteciler gerek düzenli gerek düzensiz olsun daha çok karadan ve özellikle Yunanistan sınırından (Edirne gibi merkezi yerleşmeler üzerinden ve genellikle kolay ulaşılabilir olmasından dolayı Pazarkule veya Meriç boyları üzerinden (Şekil 4)) Avrupa’ya geçmeye çalışmaktadırlar.

Esasında yukarıda da değinildiği gibi, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve bahsi geçen tüm anlaşmalar, sığınma, sınır yönetimi ve göç konusunda temel değerleri ortaya koymaktadır. Bu yasal dayanaklara göre Avrupa, göçmenlere sınırlarını açma, sığınma ve ilgili tüm prosedürlerle ilgili çerçeveyi çizmiştir. Çizilen bu çerçeve, ülkelerinde yaşama ihtimali kalmayan mültecilere Avrupa’ya yönelme şansı sunmaktadır. Ancak Avrupa Birliği’nin bu anlaşmaları tam olarak uyguladığı tartışmalıdır.

Avrupa tarafından uygulanabilecek politikalara örnek olarak; sınırlarda iltica hakları çerçevesinde değerlendirilebilecek mülteci başvuru merkezleri, geçiş noktalarında insani yardım malzemelerinin temin edileceği alanlar, Lizbon Anlaşması ve 1951 Cenevre Sözleşmesi gereği mültecilerin geri gönderilmeme ilkesi doğrultusunda uluslar arası koruma sistemi kurulabilir. 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 14. maddesi gereğince mültecilere; herkesin zulüm altında başka ülkelere sığınma ve sığınma olanaklarından yararlanma hakkı vardır, ilkesine göre muamele edilmesi sağlanabilir. Ayrıca acil durumlarda geri göndermeleri engellemek için 1951 Cenevre Sözleşmesinin 33. maddesi, Lizbon Anlaşmasının 78. ve 79. maddeleri bütün sığınmacılar için işletilebilir olmalıdır (İMRA Avrupa'ya Açık Çağrı Raporu, 2020).

Türkiye'nin mültecilerle ilgili uyguladığı insani politikalardan dolayı yüz binlerce mültecinin mağduriyeti giderilmekte ve Avrupa'ya geçişi önlenmektedir. Yunanistan tarafından uygulanan geri itmelerde mağdur olan mülteciler tekrar Türkiye'ye sığınmaktadır. Bunun yanında Akdeniz ve Ege Denizinde batan botlarda son 7 yılda 15 binden fazla mülteci yaşamını yitirmiştir. Dolayısıyla bu güzergâhta da Yunanistan tarafından geri itilen mültecileri Türkiye kurtarmakta ve ülkeye kabul etmektedir.

Şekil 4: Batı Kara Sınırlarında Dikenli Tel Çekilen Sınırlar ve Mültecilerin Avrupa'ya Geçmek İçin Yönelindikleri Güzergâhlar.

AB-Türkiye arasında mültecileri etkileyen bir diğer konu ise 2019'da çıkıp 2020 yılında dünyada yayılan Yeni Tip Koronavirüs'tür. Bu virüsten sonra tüm ülkeler sınırlarını daha sıkı korumaya başlamıştır. Türkiye'nin, İdlid krizinden sonra sınırları açmasıyla Avrupa'ya yönelen göçmenleri durdurmakta güçlük çeken AB, bu salgını da öne sürerek uluslararası hukukta geri itmeleri meşru hale getirmiştir. Dolayısıyla göçmenler birer potansiyel virüs taşıyıcısı kabul edilip Avrupa'ya alınmamış ve mülteci krizi devam etmiştir. AB içerisinde bulunan mevcut göçmen merkezlerinde de bakımsızlıktan kaynaklanan birçok insani kriz yaşanmaktadır.

Günümüzde artan savaşlar ile ortaya çıkan insani mağduriyetler ve göç hareketliliği, suç olgusunu da farklı boyutlara taşımaktadır. Özellikle insan ticareti, kaçakçılık ve terör suçları son dönemlerde artmıştır. Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla suç geçiş bölgesi

niteliğindedir. Türkiye’de görülen düzensiz göçmen oranı yıllar bazında artış göstermiştir. Türkiye Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün 2019 raporuna göre 2017 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısı 175.752 iken, 2018 yılında bu sayı 268.003 kişiye ulaşmıştır. Bu sonuçlar dikkate alındığında, suç geçiş bölgesi niteliğindeki alanlarda güvenlik önlemlerinin artırılması ihtiyacı belirgin olarak görülebilir.

Teknolojik gelişmelerle birlikte biyometrik verilerin adli güvenlik amacıyla kullanımı yaygınlaşmıştır. Kaydedilen biyometrik veriler sayesinde yurt içinde veya yurt dışında meydana gelebilecek suçlara karışan kişilerin tespiti kolaydır. Ülkemizde güvenlik önlemlerinin artmasının en önemli göstergelerinden biri; Türkiye Göç İdaresi 2019 Raporuna göre 2019 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısında ve göçmen kaçakçı sayısında azalma olmasıdır. Bu durum 2020 yılında da devam etmiştir. Bahsi geçen göçmenlerin büyük bölümü Avrupa güzergâhındaki batı sınırlarında yakalanmıştır (Koç v.d, 2020:447). Dolayısıyla göçmen ve suç geçiş güzergâhı niteliğinde olan Türkiye ve özellikle batı kara sınırlarının giriş ve çıkış noktalarında biyometrik veri kontrolleri güvenlik için kritik hale gelmiştir. Bunun yanında ayrıca, uygulanan katı sınır politikaları daha güvenli olsa da, ekonomik olarak maliyetlidir. Sınırlardaki güvenlik uygulamaları komşu ülkeler arasındaki ticari bağlara zarar verebilmektedir. Ancak terör olayları, göç ve yasadışı sorunlar söz konusu olduğunda ekonomik bağlar ikinci planda kalabilmektedir. Bütün bu konularda ana etkileyici unsur coğrafi özellikler ve bunun yansımalarıdır.

Sonuç

Türkiye’nin, sahip olduğu siyasi coğrafya özellikleri her zaman birer kazanım olarak değerlendirilse de, bu durum sınır güvenliği açısından yaşanan sorunların varlığını ve daima teyakkuz halinde olması gerektiği gerçeğini değiştirmeyecektir. Siyasi coğrafyanın temel amilleri olan coğrafi mevkii şartları ile bunun etkileri, saha yapısı ve bunun etkileri, iklim ve yer şekilleri ile bunların etkileri Türkiye’de fazlasıyla tesirli olmakta ve siyasi organizasyonlar ile yürütülen politikalara etki etmektedir. Belirtilen coğrafi amiller ile siyasi konular karşılıklı olarak birbirini etkilemekte ve bu durum Türkiye’de farklı güvenlik uygulamalarını sınırlara yansıtmaktadır. Bir yarımada ülkesi olan Türkiye, coğrafi konum olarak önemli bir sahaya tekabül etmektedir. Türkiye’nin bulunduğu sahada her zaman mücadelelerin meydana gelmesi tarihi bir gerçeklik olarak bilinmektedir. Özellikle son yıllarda Orta Doğu ülkelerinde sürdürülen vekâlet savaşları fazlasıyla Türkiye’yi etkilemektedir. Yıllardır devam eden terör sorunu, son on yılda artan düzensiz göçmenler ve yasadışı ticaret ile ilgili sorunlar Türkiye için sorun olmaya devam etmektedir. Doğu sınırlarının zorlu sarp coğrafyası özellikle kışın yoğun kar yağışının da etkisiyle kontrol edilmesi güç ve terör ile yasadışı ticaret açısından kullanılabilir geçişler sunar. Böylelikle ülkeye sokulan kaçak ürünler hem Türkiye’ye hem de batı kara sınırları üzerinden Avrupa’ya ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Her ne kadar teknolojik imkânların artması ve alınan önlemlerle önemli oranda azalma meydana gelse de, terör grupları için sınırlar kullanılmaya devam etmektedir. Sadece Orta Doğu ülkelerine komşu olması değil, aynı zamanda Kafkaslarda yaşanan örneğin Dağlık Karabağ sorunu da Azerbaycan vasıtasıyla Türkiye’yi ilgilendiren bir unsurdur. Bölgede 2020 yılında meydana gelen savaş ile Azerbaycan Ermenistan’a galip gelerek Dağlık Karabağ’da egemenlik kurmuş, böylelikle Türkiye için uzak coğrafyalarda bulunan Orta Asya Türk Cumhuriyetleriyle kara bağlantısı konusunda alternatif imkânlar oluşmuştur. Bu kapsamda savaş sonrası yapılan anlaşma ile Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti üzerinden Türkiye’ye bağlanacak karayolu önemli bir kazanımdır. Yaşanan gelişmeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde coğrafi konum avantajından dolayı sınırlar üzerinden sağlanan siyasi ve ekonomik kazanımlar olarak değerlendirilebilir.

Türkiye'ye güney ve doğu sınırlarından giren mültecilerin batı kara sınırları üzerinden Avrupa'ya ulaşmaya çalışması ve yine bu sınırlardan yapılan yasadışı ticaret faaliyetleri Türkiye'yi etkileyen önemli sınır güvenlik problemidir. AB-Türkiye ilişkilerinde belirleyici etmenlerden olan mülteciler konusu, coğrafi konumun bir sonucu olarak güncelliğini korumakta ve zaman zaman devletlerarası krizlere yol açmaktadır. 3.5 milyondan fazla mülteciye ev sahipliği yapan Türkiye'de bu durum kültürel değişimlere ve nüfus artışına meydan vermektedir. Açık kapı uygulamasının Türkiye'de ekonomik bir karşılığı bulunmaktadır. Mültecilerin eğitimi, sosyal yaşamları ve hayata entegrasyonunu sağlamak gerektiğinden bu durumun ülkeye ayrı bir yansıması söz konusudur.

Türkiye'nin Yunanistan ile olan Batı Trakya Türkleri sorunu, mülteci sorunu, Kıbrıs, adalar, Doğu Akdeniz'de ki enerji kaynaklarının paylaşım sorunu, hava sahası ve kıta sahanlığı ile ilgili yaşanan sorunlar yıllardır iki ülke arasında krizin devamına sebep olmaktadır. Avrupa Birliğinin Yunanistan'ı Türkiye aleyhine desteklemesiyle bu sorunlar daha da karmaşık hale gelmekte ve stabil vaziyetini korumaktadır. Her ne kadar siyasi krizler yaşansa da, Türkiye'nin güney, doğu ve batı kara sınırlarının güvenliği Avrupa'yı da ilgilendirmektedir. Mülteciler ve yasadışı ticaretle ilgili adeta coğrafi bir tampon olan Türkiye, Avrupa sınırları için kritik öneme sahiptir. Dolayısıyla Avrupa'nın güneydoğu sınırlarının güvenliği, büyük oranda Türkiye'nin güney ve doğu sınırlarının güvenliğine paralel bir durum arz eder. Buralarda oluşabilecek güvenlik açıkları Avrupa'nın sınırlarına da yansıtacaktır. Bundan dolayı Türkiye'nin batı kara sınırlarının Avrupa için son hat olarak siyasi önemi bulunmaktadır. Yunanistan ve Bulgaristan Devletlerinin bu sınırlarda istihkamlar kurması, tel duvarlar inşa etmesi ve sayısız güvenlik tedbiri almasının sebebi bölgedeki coğrafi mevkii şartlarının gerçekliğinden dolayıdır.

Günümüzde artan savaşlar ile ortaya çıkan insani mağduriyetler ve göç hareketliliği, suç olgusunu da farklı boyutlara taşımaktadır. Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla suç geçiş bölgesi niteliğinde olduğundan dolayı hem suçluların barındığı hem de Batı ülkelerine geçiş yapabildiği transit bir coğrafya olmaktadır. Ancak Türkiye Cumhuriyetinin uyguladığı yoğun güvenlik uygulamaları ile bu durum minimize edilmektedir.

Türkiye, insan ticareti, yasadışı ticaret ve suç şebekeleri konusunda hem yurt içinde hem de sınır boylarında yoğun güvenlik önlemlerini hayata geçirmektedir. Bu çerçevede Türkiye, batı kara sınırlarında AB Entegre Sınır Yönetim Sistemi çerçevesinde ve kendi güvenlik konseptine uygun olarak gerekli olan önlemleri almaktadır. Türkiye tarafından geliştirilen ATEŞ Mobil Sınır Güvenlik Sistemi ile batı kara sınırları daha güvenli hale getirilmiştir. Yine bu sınır bölgelerinde askeri gözlem noktaları ve çeşitli teknolojik görüntüleme sistemleri ile birçok teknik önlem alınmakta ve gerek terör, gerekse yasadışı ticaretle mücadele konusunda sorumlu ekipler tarafından daima kontrol sağlanarak sınır güvenliği temin edilmeye çalışılmaktadır.

Bahsi geçen bütün bu hususlar Türkiye'nin ve batı kara sınırlarının coğrafi mevkii şartları, saha yapısı, yer şekilleri ve iklim özellikleri gibi siyasi coğrafya üzerinde etkili olan faktörlerin siyasi olaylara birer yansıması olarak kabul edilmelidir. Sonuç olarak AB-Türkiye sınırları dâhil olmak üzere küreselleşmenin sınır ve sınır bölgelerini ortadan kaldırdığı veya tamamen esnettiği konusunda yapılan yorumlar fazlasıyla iyimser olmakta, Dünya'nın birçok bölgesindeki siyasi sınırlar artık daha belirgin ve güvenlik açısından da daha çok kontrol edilmesi gereken alanlar haline gelmiştir.

Kaynakça

Aydın, M. (1999). "Determinants of Turkish Foreign Policy: Historical Framework and Traditional Inputs". *Middle Eastern Studies*, 35(4), P, 152-186. Retrieved November 30, 2020, from <http://www.jstor.org/stable/4284043>

- Akman, A. Kılınc, İ. (2010), “AB’de Entegre Sınır Yönetiminin Gelişimi ve AB Sürecinde Türkiye’nin Entegre Sınır Yönetimine Geçiş Çalışmaları”, Türk İdare Dergisi, Sayı: 467, s,1-22.
- Avdan, N. (2019), “Vizeler ve Duvarlar: Terörizm Çağında Sınır Güvenliği”, Pennsylvania Üniversitesi, p.xi, Philadelphia.
- Deniz, O, Doğu, A.F. (2008), “Türkiye-İran Sınırı: Sınırın Coğrafi Durumu ve Sınır Köylerimizin Sosyo-Ekonomik Yapıları” Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Eastern Geographical Review,s. 19-49.
- Göney, S., (1993), Siyasi Coğrafya, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. No, 103, cilt II, İstanbul.
- Günel, K., (1997), Coğrafyanın Siyasal Gücü, Çantay Kitapevi, İstanbul.
- Güleç, C. (2015), “Avrupa Birliği’nin Göç Politikaları ve Türkiye’ye Yansımaları”. Journal of TESAM Akademy, 2 (2). s, 81.100.
- İnal, N. (2007), “Türkiye Cumhuriyeti Trakya Kara Sınırları”,Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.155,Ankara.
- Kaya, A. (2013), “Sınır Güvenliği Paradigmalarındaki Değişim ve Türkiye’nin Sınır Güvenliği Yapısının Analizi”, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi, Cilt 4 (Sayı 2), s,1-12, Ankara.
- Koç, F. Çetli, E. Özkoçak, V. (2020), “Biyometrik Verilerin Giriş- Çıkış Noktalarında Kullanılması ile Suç-Geçiş Bölgelerinin Güvenliğinin Sağlanması”. Electronic Turkish Studies. 2020, Cilt. 15 Sayı 1, s,447-456.
- Özey, R., (2002), Dünya ve Türkiye Ölçeğinde Siyasi Coğrafya, Aktif Yayınları, İstanbul.
- Savaşeri, İ.U. (2014), “Avrupa Birliği Entegre Sınır Yönetiminin Türkiye’nin Sınır Güvenliğine Etkisi ve Yeniden Yapılandırma Çalışmaları” Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, Uluslar arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,s.175,İstanbul
- Şener B. (2014), “Sevr Fobisi/Sendromu: Türkiye'nin Güvenlik Endişesini Anlamak Üzerine Düşünceler”, Turkish Studies (Elektronik) cilt-sayı, 9(5) p. 1835-1847.
- Yeşiltaş, M. (2015b),“İç Savaşa Komşu Olmak: Türkiye’nin Suriye Sınır Güvenliği Siyaseti”. SETA Analiz, sayı, 136, s.1-40. İstanbul
- Yıldız, A., Soyuluk, A., ve Sarıcıoğlu, P. (2018),“Geçmişten Günümüze Sınır Duvarları”. Asia Minor Studies Sipecial Issue.,cilt 6, s,1-17.
- Yılmaz, E. (2019). “Batı Trakya Türklerinin Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme”,Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(3),s,252-260, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/44114/534837>.
- Uluslararası Göç ve Mülteci Derneği (İMRA), 2020 “Avrupa’ya Açık Çağrı Raporu”
- Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu, 2013, Kanun Numarası: 2565, Kanun Kabul Tarihi: 18/12/1981, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 22/12/1981, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 17552, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17552.pdf>
- Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliği, 10/5/2019 tarihli ve 30770 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 9/5/2019 tarihli ve 1053 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca bu Yönetmelik Cumhurbaşkanlığı Yönetmeliğinin ilgili bölümünde yer almaktadır. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.835949.pdf>.
- İçişleri Bakanlığı, 2006, ESYUYEP, “Türkiye’nin Entegre Sınır Yönetimi Stratejisinin Uygulanmasına Yönelik Ulusal Eylem Planı”, Ankara.
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0962629806000217> Erişim Tarihi: 04.11.2020
- <https://www.setav.org/turkiyenin-sinir-politikasi-teknoloji-agirlikli/> Erişim Tarihi: 04.11.2020
- <https://www.savunmasanayist.com/ates-mobil-sinir-guvenlik-sistemi> Erişim Tarihi: 17.11.2020
- <https://www.savunmasanayist.com/ates-mobil-sinir-guvenlik-sistemi> Erişim Tarihi: 17.11.2020
- <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/nato-avrupanın-savunmasi-onemli-olcude-turkiye-gibi-ab-disindaki-ulkelerce-saglaniyor/2166950> Erişim Tarihi: 16.03.2021